МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ТРАНСПОРТУ ТА ІНЖЕНЕРІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
_____ Ігор МУРОВАНИЙ
«26» серпня 2026 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
_____ Надія КОВАЛЬЧУК
«26» серпня 2026 р.

СИЛАБУС

з освітнього компонента «Транспортно-експедиційна діяльність»
ступінь вищої освіти – магістр
галузь знань – J Транспорт та послуги
спеціальність – J8 Автомобільний транспорт
освітня програма – Транспортно-логістичні системи автомобільних перевезень

Кафедра транспортної логістики

Силабус склав(ла) доцент кафедри транспортної логістики, к.н., доцент Валерій СТЕЛЬМАЩУК

Силабус затверджений на засіданні кафедри транспортної логістики, протокол № 3 від «23» червня 2026 р.

Завідувач кафедри к.т.н., доцент Василь ОНИЩУК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення освітньої програми «Транспортно-логістичні системи автомобільних перевезень», протокол № 3 від «23» червня 2026 р.

Гарант ОП «Транспортно-логістичні системи автомобільних перевезень» к.т.н., доцент Василь ОНИЩУК

Схвалено науково-методичною радою університету, протокол № 1 від «26» серпня 2026 р.

Затверджений силабус онлайн:
https://e.lntu.edu.ua/syllabus/1281

Луцьк – 2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «Транспортно-експедиційна діяльність»

Освітня програма	Транспортно-логістичні системи автомобільних перевезень
Галузь знань / Спеціальність	J Транспорт та послуги / J8 Автомобільний транспорт
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Статус дисципліни	нормативна
Мова викладання	українська
Обсяг	5 кредитів ECTS / 150 годин, семестр 1
Форма контролю	екзамен
Викладач(і)	к.н., доцент Валерій СТЕЛЬМАЩУК

1. Мета і завдання дисципліни

Мета: Сформувати у здобувачів систему знань про організаційно-правові, технологічні та економічні засади транспортно-експедиційної діяльності у внутрішньому і міжнародному сполученні та практичні навички організації транспортно-експедиційного обслуговування вантажовласників: від укладання договору транспортного експедирування і вибору схеми доставки до документального супроводу, митного оформлення, контролю виконання перевезення, претензійної роботи та управління якістю і ризиками послуг.
Предмет навчальної дисципліни – процеси організації, планування, виконання та контролю транспортно-експедиційного обслуговування вантажів автомобільним транспортом (у тому числі у складі мультимодальних перевезень): ринок і суб'єкти транспортно-експедиторських послуг, договірні відносини експедитора з клієнтом і перевізником, перевізні, товаросупровідні та митні документи, міжнародні конвенції й угоди (CMR, TIR, ADR, ЄУТР, дозвільна система ЄКМТ, e-CMR), митні процедури, технології транспортно-експедиційного обслуговування, якість, ризики та відповідальність учасників перевезення.

Завдання: – розкрити сутність транспортно-експедиційної діяльності як виду господарської діяльності, структуру ринку транспортно-експедиторських послуг України та ЄС, роль експедитора в ланцюгу постачання і моделі його бізнесу;
– навчити застосовувати законодавство України та міжнародні конвенції й угоди (CMR, TIR, ADR, ЄУТР, Угода Україна – ЄС про вантажні автомобільні перевезення) при організації внутрішніх і міжнародних перевезень, розмежовувати відповідальність експедитора, перевізника та вантажовласника;
– сформувати навички договірної роботи експедитора: укладання договору транспортного експедирування, заявки, договору з перевізником, застосування правил Інкотермс 2020, калькуляції вартості послуг і ставки фрахту;
– навчити оформлювати та перевіряти перевізні, товаросупровідні й митні документи (ТТН/e-ТТН, CMR та e-CMR, інвойс, пакувальний лист, сертифікат походження, книжка МДП, транзитна декларація Т1), у тому числі в електронних системах;
– сформувати розуміння митних процедур і режимів, порядку визначення митної вартості та класифікації товарів, процедури спільного транзиту (NCTS) і уміння оцінювати вплив митних процедур на тривалість і вартість доставки;
– навчити проєктувати технологію транспортно-експедиційного обслуговування конкретної поставки, обирати схему доставки та перевізника, контролювати виконання рейсу за даними телематики і трекінгу, діяти в нових, непередбачуваних ситуаціях (зміна дозвільного режиму, черги та закриття пунктів пропуску, обмеження воєнного стану);
– сформувати навички претензійної роботи та управління якістю й ризиками транспортно-експедиційних послуг: відповідальність за Конвенцією CMR, дії при транспортних пригодах, страхування, показники KPI/SLA, вимоги стандартів ISO 9001, ISO 28000, ISO 39001;

Пререквізити: Дисципліна читається у 1 семестрі й спирається на результати навчання першого

(бакалаврського) рівня: знання основ організації вантажних автомобільних перевезень, транспортного права та логістики, уміння працювати з нормативними документами і виконувати техніко-економічні розрахунки в табличному процесорі. Для здобувачів, які здобули бакалаврський ступінь за іншими спеціальностями, у темі 1 передбачено вступний блок, а в курсі Moodle – матеріали для самопідготовки. Дисципліна вивчається паралельно з ОК.04 «Логістичне проєктування мультимодальних перевезень» (міжнародні та мультимодальні схеми доставки) без дублювання змісту. Постреквізити: ОК.07 «Управління ланцюгом постачань», ОК.08 «Переддипломна практика» (завдання з договірної, документальної та претензійної роботи на базі практики), ОК.09 «Підготовка та захист кваліфікаційної роботи».

2. Компетентності

ІК — інтегральна компетентність: Здатність особи розв’язувати складні задачі і проблеми транспортної галузі у сфері професійної (наукової) діяльності за певним видом транспортних систем і технологій та у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК01 — Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК04 — Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК06 — Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК10 — Здатність адаптуватися та діяти в новій ситуації.

СК03 — Здатність до використання сучасних технологій транспортно-експедиторської діяльності.

СК05 — Здатність до управління вантажними перевезеннями автомобільним транспортом, зокрема у складі мультимодальних перевезень.

СК09 — Здатність врахувати вплив митних процедур при формуванні транспортних технологій.

СК11 — Здатність організовувати міжнародні автомобільні перевезення вантажів відповідно до міжнародних конвенцій та угод (CMR, TIR, ADR, ЄУТР, дозвільна система ЄКМТ, e-CMR) і забезпечувати взаємодію з митними та контролюючими органами.

СК15 — Здатність управляти якістю та ризиками транспортно-логістичних послуг: застосовувати стандарти систем управління (ISO 9001, ISO 28000, ISO 39001), показники KPI/SLA, методи страхування, претензійної та договірної роботи.

3. Структура дисципліни, розподіл годин, зв'язок тем з компетентностями

№	Назва теми	**Лекції** денна/ заочна	**Практ./ Семін./ лаб** денна/ заочна	**Самост. робота** денна/ заочна	**Разом**	**Методи навчання**	**Методи оцінювання**	**ЗК та СК**
Змістовий модуль 1. Організаційно-правові засади транспортно-експедиційної діяльності								
1	Тема 1. Транспортно-експедиційна діяльність як вид господарської діяльності: сутність, ринок, суб'єкти	2/0,25	2/0	12/17	16/17,25	МН1, МН2, МН5, МН6	МО1, МО2, МО4, захист практичної роботи 1	ЗК01, СК03
2	Тема 2. Правове регулювання транспортно-експедиційної діяльності в Україні. Відповідальність експедитора і перевізника	2/0,25	4/0	13/18	19/18,25	МН1, МН2, МН4, МН5, МН6	МО1, МО2, МО4, захист практичної роботи 2	СК03, СК05

№	Назва теми	**Лекції** денна/ заочна	**Практ./ Семін./ лаб** денна/ заочна	**Самост. робота** денна/ заочна	**Разом**	**Методи навчання**	**Методи оцінювання**	**ЗК та СК**
3	Тема 3. Договірна робота експедитора та економіка транспортно-експедиційних послуг	2/0,25	4/0	14/18	20/18,25	МН1, МН2, МН5, МН6	МО1, МО2, МО4, захист практичної роботи 3	ЗК04, СК03, СК05, СК15
4	Тема 4. Документальне забезпечення перевезень: перевізні, товаросупровідні та електронні документи; сертифікація походження товару	2/0,25	4/2	14/17	20/19,25	МН1, МН2, МН3, МН5, МН6	МО1, МО2, МО4, захист практичної роботи 4	ЗК01, СК03, СК09, СК11
Змістовий модуль 2. Технології міжнародного транспортно-експедиційного обслуговування, митні процедури, якість і ризики послуг								
5	Тема 5. Міжнародні конвенції та угоди у сфері автомобільних перевезень вантажів. Дозвільна система	2/0,25	4/0	13/18	19/18,25	МН1, МН2, МН4, МН5, МН6	МО1, МО2, МО4, захист практичної роботи 5	ЗК01, СК05, СК11
6	Тема 6. Митні процедури в транспортно-експедиційній діяльності. Планування проходження кордону	2/0,25	4/2	14/18	20/20,25	МН1, МН2, МН5, МН6	МО1, МО2, МО4, захист практичної роботи 6	ЗК01, СК05, СК09
7	Тема 7. Технологія транспортно-експедиційного обслуговування та оперативне управління доставкою. Дії експедитора в новій ситуації	2/0,25	4/0	12/18	18/18,25	МН1, МН2, МН5, МН6, МН7	МО1, МО2, МО4, МО5, МО7, захист практичної роботи 7; командний захист кейсу «нова ситуація»; захист індивідуального завдання	ЗК04, ЗК10, СК03, СК05
8	Тема 8. Якість, ризики та відповідальність у транспортно-експедиційній діяльності. Претензійна робота і страхування	1/0,25	4/2	13/18	18/20,25	МН1, МН2, МН5, МН6	МО1, МО2, МО4, захист практичної роботи 8	ЗК06, СК03, СК15
	Разом	**15/2**	**30/6**	**105/142**	**150/150**			

Легенда: ЗК — загальна компетентність (номер за п. 2); СК — спеціальна (фахова) компетентність (номер за п. 2). Повне формулювання кожного коду наводиться в ОП / стандарті спеціальності.

Методи навчання: МН1 — словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); МН2 — практичний метод (лабораторні та практичні заняття); МН3 — наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); МН4 — робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); МН5 — відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); МН6 — самостійна робота (розв'язання завдань); МН7 — індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

Методи оцінювання: МО1 — екзамен; МО2 — усне або письмове опитування; МО4 — тестування; МО5 — командні проєкти; МО7 — презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

4. Результати навчання

ПРН03. Приймати ефективні рішення у сфері транспортних систем і технологій з урахуванням технічних, соціальних, економічних та правових аспектів, генерувати і порівнювати альтернативи, оцінювати потрібні ресурси і обмеження, аналізувати ризики.

ПРН04. Доносити свої знання, рішення і підґрунтя їх прийняття до фахівців і нефахівців в ясній і однозначній формі.

ПРН05. Забезпечувати безпеку людей і навколишнього середовища під час професійної діяльності та реалізації проєктів у сфері транспортних систем і технологій.

ПРН08. Розробляти технології вантажних та пасажирських автомобільних перевезень на основі досліджень і релевантних даних.

ПРН09. Досліджувати вплив митних процедур на ефективність транспортних технологій.

ПРН10. Розробляти і застосовувати сучасні технології транспортно-експедиторського обслуговування.

ПРН12. Керувати складними технологічними та виробничими процесами транспортних систем та технологій, у тому числі непередбачуваними і такими, що потребують нових стратегічних підходів.

ПРН17. Застосовувати методи управління якістю в транспортно-логістичних системах автомобільних перевезень, забезпечувати відповідність стандартам та нормативним вимогам.

Знати:

– сутність, види й форми транспортно-експедиційного обслуговування, структуру та тенденції ринку транспортно-експедиторських послуг України, регіону (Волинська область) і ЄС, функції FIATA та АсМАП України;

– нормативно-правову базу транспортно-експедиційної діяльності: Закон України «Про транспортно-експедиторську діяльність», Цивільний, Господарський і Митний кодекси України, закони «Про автомобільний транспорт», «Про мультимодальні перевезення», Правила перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні, порядок функціонування е-ТТН;

– зміст і порядок застосування Конвенції CMR та протоколу е-CMR, Конвенції МДП (TIR/eTIR), Угоди ADR, ЄУТР, дозвільної системи (двосторонні, транзитні дозволи, ЄКМТ), Угоди між Україною та ЄС про вантажні перевезення автомобільним транспортом;

– склад, призначення та порядок оформлення перевізних, товаросупровідних і митних документів, правила Інкотермс 2020;

– митні режими та процедури, порядок визначення митної вартості, класифікації товарів за УКТ ЗЕД, процедуру спільного транзиту (NCTS), інститути митного брокера та авторизованого економічного оператора;

– технологію транспортно-експедиційного обслуговування: планування доставки, вибір перевізника, консолідацію вантажів, оперативне управління і контроль виконання, цифрові інструменти експедитора (TMS, біржі вантажів, телематика);

– підстави й межі відповідальності експедитора та перевізника, порядок фіксації транспортних пригод, претензійної роботи, страхування відповідальності та вантажу, показники якості послуг і вимоги стандартів систем управління;

Вміти:

– аналізувати ринок транспортно-експедиторських послуг і обґрунтовувати модель бізнесу та стратегію обслуговування клієнтів експедиторського підприємства;

– укладати договір транспортного експедирування і заявку, розподіляти обов'язки сторін за Інкотермс 2020, розраховувати собівартість рейсу і ставку фрахту, порівнювати пропозиції перевізників;

– оформлювати та перевіряти комплект документів на внутрішнє й міжнародне перевезення (CMR/e-CMR, ТТН/e-ТТН, інвойс, пакувальний лист, сертифікат походження, книжка МДП, Т1), готувати документи для отримання сертифіката походження;

– організовувати перевезення за процедурою TIR, перевезення небезпечних вантажів за ADR, планувати режим праці й відпочинку водіїв за ЄУТР, визначати потребу в дозволах;

– визначати митний режим, код УКТ ЗЕД, митну вартість і митні платежі для експортно-

імпортної операції, планувати проходження пункту пропуску з урахуванням даних про черги, оцінювати вплив митних процедур на ефективність доставки;
– проєктувати технологію транспортно-експедиційного обслуговування поставки, обирати схему доставки й перевізника за системою критеріїв, контролювати виконання рейсу і перепланувати доставку в новій ситуації;
– фіксувати транспортну пригоду, складати претензію та розраховувати розмір відшкодування за Конвенцією CMR, оформлювати страховий випадок, оцінювати якість послуг за KPI/SLA і проводити внутрішній аудит за вимогами ISO 9001 / ISO 28000 / ISO 39001;
– доносити рішення та їх обґрунтування до замовників, перевізників, митних і контролюючих органів у ясній формі, у тому числі в конфліктних та претензійних ситуаціях;

5. Цілі сталого розвитку

ЦСР 3 – Міцне здоров'я і благополуччя

ЦСР 4 – Якісна освіта

ЦСР 8 – Гідна праця та економічне зростання

ЦСР 9 – Промисловість, інновації та інфраструктура

ЦСР 12 – Відповідальне споживання та виробництво

6. Неформальна освіта

Рекомендовані курси, тренінги, стажування та інші: результати навчання, здобуті у формальній, неформальній чи інформальній освіті, можуть бути визнані відповідно до процедур ЛНТУ. Підтвердженнями можуть бути сертифікати тематичних тренінгів, вебінарів чи онлайн-курсів разом з описом досягнутих результатів навчання та, за потреби, коротке верифікаційне завдання або портфоліо.
Зокрема, результати навчання, здобуті у неформальній освіті (сертифікати професійних курсів з міжнародних перевезень – ADR, TIR/eTIR, ЄКМТ, курси IRU Academy, FIATA), можуть бути визнані як складова поточного контролю за відповідними практичними роботами згідно з Положенням № 39-26 «Про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ЛНТУ».

7. Критерії та форми контролю

Оцінювання — за 100-бальною шкалою (національна шкала / ЄКТС). Підсумковий бал = поточний контроль (40 %) + модульний контроль (20 %) + екзамен (40 %).

Академічна доброчесність: самостійне виконання завдань; коректне посилання на джерела; позначення частин тексту, згенерованих засобами ШІ. Порушення академічної доброчесності не толеруються.

8. Зміст тем

Тема 1. Транспортно-експедиційна діяльність як вид господарської діяльності: сутність, ринок, суб'єкти

Транспортна експедиція і перевезення: розмежування понять; експедитор як організатор доставки. Види, форми та класифікація транспортно-експедиторських послуг; повний і частковий цикл обслуговування. Ринок транспортно-експедиторських послуг України та ЄС: структура, обсяги, тенденції (цифровізація документообігу, «транспортний безвіз», дефіцит водіїв). Регіональний ринок Волинської області: кластер міжнародних перевізників і експедиторів, митно-логістичні термінали Луцька та Ковеля, пункти пропуску Ягодин, Устилуг, Дольськ. Моделі бізнесу експедитора: агент, договірний перевізник, оператор збірних вантажів, 3PL/4PL-провайдер. Професійні об'єднання: FIATA, CLECAT, АсМАП України, Асоціація міжнародних експедиторів України. Кваліфікаційні вимоги до експедитора та менеджера з транспортно-експедиторського обслуговування (ДКХП, випуск 69).
Практичне заняття:
ПР 1. Аналіз ринку транспортно-експедиторських послуг Волинської області: карта суб'єктів

(перевізники, експедитори, термінали, митні брокери), сегментація за видами послуг, порівняння моделей бізнесу експедитора (агент / договірний перевізник / оператор збірних вантажів / 3PL)

Тема 2. Правове регулювання транспортно-експедиційної діяльності в Україні. Відповідальність експедитора і перевізника

Закон України «Про транспортно-експедиторську діяльність»: права, обов'язки та відповідальність експедитора, клієнта, перевізника. Договір транспортного експедирування у Цивільному та Господарському кодексах України; співвідношення з договором перевезення. Закони «Про транспорт», «Про автомобільний транспорт», «Про транзит вантажів», «Про мультимодальні перевезення»; Правила перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні. Ліцензування міжнародних перевезень вантажів, ліцензійні умови, контроль Укртрансбезпеки. Межі відповідальності експедитора «як агента» і «як принципала»; типові спори експедитор – клієнт – перевізник у судовій практиці; ознаки шахрайства з вантажами та способи перевірки контрагентів.

Практичне заняття:

ПР 2. Правові засади ТЕД: розмежування відповідальності експедитора, перевізника і клієнта за Законом «Про транспортно-експедиторську діяльність» та Конвенцією CMR на типових спорах (втрата, пошкодження, прострочення, простій); схема правовідносин; чек-лист допуску перевізника до міжнародних перевезень (ліцензія, свідоцтво ЄКМТ, допуск ТЗ за Конвенцією МДП, картки водія) і перевірка контрагента за відкритими реєстрами

Тема 3. Договірна робота експедитора та економіка транспортно-експедиційних послуг

Структура договору транспортного експедирування, заявка на перевезення, договір-заявка з перевізником; істотні умови, відповідальність за простій, зрив завантаження, несвоєчасну оплату. Правила Інкотермс 2020 і розподіл обов'язків, витрат та ризиків між продавцем і покупцем; базиси, типові для експорту з України автомобільним транспортом (EXW, FCA, DAP, DDP). Тарифи й ціноутворення: собівартість рейсу (паливо, оплата праці водія за ЄУТР, дорожні збори, дозволи, амортизація), ставка фрахту, надбавки, винагорода експедитора. Біржі вантажів і транспорту (Lardi-Trans, TimoCom), тендери вантажовласників, взаєморозрахунки та документи на оплату.

Практичне заняття:

ПР 3. Договірна робота та економіка послуги: складання договору транспортного експедирування і заявки для заданої поставки, розподіл обов'язків, витрат і ризиків за Інкотермс 2020 (EXW, FCA, DAP, DDP); калькуляція собівартості міжнародного рейсу (Луцьк – Варшава / Гданськ / Вільнюс: паливо, оплата праці водія за ЄУТР, дорожні збори, дозволи, амортизація), розрахунок ставки фрахту, порівняння пропозицій на біржах вантажів і формування комерційної пропозиції

Тема 4. Документальне забезпечення перевезень: перевізні, товаросупровідні та електронні документи; сертифікація походження товару

Товарно-транспортна накладна і система е-ТТН. CMR-накладна: реквізити, порядок заповнення, застереження перевізника; протокол e-CMR і електронні перевізні документи в ЄС (Регламент eFTI). Комерційні документи: інвойс, пакувальний лист, специфікація. Дозвільні та супровідні документи: фітосанітарний, ветеринарний сертифікати, сертифікат якості. Сертифікація походження товару: правила визначення походження, сертифікат EUR.1 за Угодою про асоціацію Україна – ЄС, сертифікати загальної форми торгово-промислових палат (досвід Волинської ТПП). Транзитні документи: декларація Т1/Т2, книжка МДП. Типові помилки в документах та їх наслідки на кордоні.

Практичне заняття:

ПР 4. Документальне забезпечення міжнародного перевезення: заповнення CMR-накладної, інвойсу, пакувального листа, розбір типових помилок і застережень перевізника, демонстрація е-ТТН та платформи e-CMR; визначення походження товару за правилами Угоди про асоціацію Україна – ЄС і підготовка пакета документів на сертифікат EUR.1 / сертифікат загальної форми ТПП; заповнення транзитної декларації Т1 у навчальному режимі NCTS

Тема 5. Міжнародні конвенції та угоди у сфері автомобільних перевезень вантажів.

Дозвільна система

Конвенція CMR: сфера дії, обов'язки сторін, відповідальність перевізника (ст. 17–29), строки та порядок претензій. Конвенція МДП: книжка МДП, гарантійне об'єднання (АсМАП України), допуск транспортних засобів, eTIR. Угода ADR: класи небезпечних вантажів, документи, маркування, обладнання, підготовка водіїв та консультантів з питань безпеки. ЄУТР: режим праці й відпочинку водіїв, тахографи, контроль. Дозвільна система міжнародних перевезень: двосторонні та транзитні дозволи, багаторазові дозволи ЄКМТ, Угода між Україною та ЄС про вантажні перевезення автомобільним транспортом (2022 р., з продовженнями). Взаємодія перевізника та експедитора з Укртрансбезпекою, Держприкордонслужбою, контролюючими органами держав транзиту.

Практичне заняття:

ПР 5. Організація перевезення за міжнародними конвенціями: процедура TIR (книжка МДП / eTIR, гарантія, допуск ТЗ, маршрут, пломбування); перевезення небезпечного вантажу за ADR (клас, документи, маркування, обладнання, вимоги до водія); планування режиму праці та відпочинку водія за ЄУТР для рейсу; розрахунок потреби перевізника в дозволах (двосторонні, транзитні, ЄКМТ) на річний план перевезень

Тема 6. Митні процедури в транспортно-експедиційній діяльності. Планування проходження кордону

Митний кодекс України: митні режими (експорт, імпорт, транзит, тимчасове ввезення, митний склад), митний контроль та оформлення. Митна вартість і методи її визначення, класифікація товарів за УКТ ЗЕД, митні платежі. Митний брокер і митний представник; авторизований економічний оператор; «єдине вікно». Процедура спільного транзиту (Конвенція 1987 р., NCTS) після приєднання України у 2022 р. Митно-логістичні термінали та їх роль у регіональній логістиці. Планування проходження пункту пропуску: електронна черга (єЧерга), дані про завантаженість пунктів пропуску, вибір пункту й часу перетину, втрати від простою. Вплив митних процедур на тривалість, вартість і надійність доставки (РН 9).

Практичне заняття:

ПР 6. Митне оформлення та планування проходження кордону: вибір митного режиму, класифікація товару за УКТ ЗЕД, визначення митної вартості та розрахунок митних платежів, комплект документів, взаємодія з митним брокером; аналіз завантаженості пунктів пропуску (єЧерга, дані ДПСУ), вибір пункту пропуску і часу перетину, оцінка втрат від простою та їх урахування у ставці фрахту

Тема 7. Технологія транспортно-експедиційного обслуговування та оперативне управління доставкою. Дії експедитора в новій ситуації

Технологічний процес транспортно-експедиційного обслуговування: приймання заявки, проєктування схеми доставки (пряма, збірна, мультимодальна з автомобільною ланкою), вибір перевізника за системою критеріїв, консолідація й розконсолідація вантажів, термінальна обробка. Оперативне управління: диспетчеризація, контроль виконання рейсу за телематикою та трекінгом, статуси e-CMR, інформування клієнта. Цифрові інструменти експедитора: TMS, біржі вантажів, платформи маршрутизації, електронний документообіг. Дії експедитора в новій ситуації: закриття або блокування пункту пропуску, зміна дозвільного режиму, обмеження воєнного стану, затримка на кордоні, відмова перевізника – перепланування доставки, комунікація з замовником, перерозподіл ризиків (РН 12).

Практичне заняття:

ПР 7. Проєктування технології ТЕО та дії в новій ситуації: багатокритеріальне порівняння варіантів доставки (прямий / збірний / мультимодальний з автомобільною ланкою), вибір перевізника, побудова маршруту, контроль виконання рейсу за даними телематики, ознайомлення з TMS експедитора; кейс «нова ситуація» – закриття пункту пропуску / зміна дозвільного режиму / відмова перевізника під час виконання доставки: командне перепланування, розрахунок додаткових витрат, переговори з замовником (рольова гра)

Тема 8. Якість, ризики та відповідальність у транспортно-експедиційній діяльності. Претензійна робота і страхування

Дії сторін договору перевезення при транспортних пригодах: фіксація (акт, застереження в CMR, фото, експертиза), повідомлення, претензія та строки за ст. 30–32 CMR, розрахунок відшкодування (ст. 23–26 CMR, межа 8,33 SDR за кілограм), регрес до субперевізника. Страхування в ТЕД: страхування відповідальності перевізника та експедитора (CMR-страхування), страхування вантажу (карго), гарантії МДП. Якість транспортно-експедиційних послуг: показники KPI/SLA (своєчасність, збереженість, повнота документів, час реакції), угода про рівень обслуговування, оцінювання задоволеності клієнтів. Стандарти систем управління: ISO 9001 (якість), ISO 28000 (безпека ланцюга постачання), ISO 39001 (безпека дорожнього руху) – вимоги до автоперевізника та експедитора. Ідентифікація та карта ризиків транспортно-експедиційного обслуговування; кібербезпека й шахрайство з вантажами.
Практичне заняття:
ПР 8. Претензійна робота, страхування та якість послуг: транспортна пригода (пошкодження, часткова втрата, прострочення) – фіксація, акт і застереження в CMR, складання претензії, розрахунок відшкодування за ст. 23–26 CMR (SDR/кг), оформлення страхового випадку та регресу; розрахунок KPI/SLA експедитора за даними виконаних рейсів, чек-лист внутрішнього аудиту за вимогами ISO 9001 / ISO 28000 / ISO 39001, карта ризиків обслуговування

9. Опис ІЗ/КПІЗ

Індивідуальне завдання – проєкт транспортно-експедиційного обслуговування міжнародної поставки: проєктування технології транспортно-експедиційного обслуговування поставки на реальних даних, вибір і обґрунтування схеми доставки та перевізника, комплект перевізних, товаросупровідних і митних документів, розрахунки. Результат – пояснювальна записка і презентація з захистом.

Здобувачі заочної форми навчання виконують індивідуальне завдання як домашню контрольну роботу (до початку сесії); здобувачі, які працюють у перевізників або експедиторів, – на матеріалах власного підприємства.

Індивідуальне завдання оцінюється за повнотою проєкту, коректністю документів і розрахунків, обґрунтованістю вибору схеми доставки та якістю захисту.

10. Загальні вимоги

Освітній процес регулюється академічними правилами ЛНТУ. Здобувачі освіти зобов’язані ознайомитися з вимогами, визначеними Кодексом академічної доброчесності ЛНТУ та Політикою етичного використання штучного інтелекту в ЛНТУ, і дотримуватися принципів академічної доброчесності та етичного використання штучного інтелекту в освітній діяльності.

Академічна доброчесність. Учасники освітнього процесу зобов’язані дотримуватися Закону України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX та внутрішніх нормативних документів ЛНТУ. Не допускаються академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, привласнення авторства, несамостійне виконання завдань, а також недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту можуть використовуватися для пошуку ідей, пояснення методів, попереднього структурування, мовного редагування та допоміжного аналізу неконфіденційних даних, якщо конкретне завдання не передбачає повністю самостійного виконання. Здобувач освіти має зазначати використаний інструмент, мету та етап його застосування, перевіряти факти й розрахунки та самостійно обґрунтовувати висновки.

11. Література

І. Навчально-методичні матеріали та розробки

Праці автора силабуса:

1. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни «Транспортно-експедиційна діяльність» (електронний, у курсі Moodle ЛНТУ).

2. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни «Транспортно-

експедиційна діяльність» для здобувачів другого (магістерського) рівня спеціальності J8 Автомобільний транспорт освітньої програми «Транспортно-логістичні системи автомобільних перевезень» денної та заочної форм навчання.

3. Методичні вказівки до самостійної роботи та виконання індивідуального завдання з навчальної дисципліни «Транспортно-експедиційна діяльність» (з варіантами вихідних даних).

Праці інших авторів:

4. Про транспортно-експедиторську діяльність : Закон України від 01.07.2004 № 1955-IV (зі змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1955-15 (дата звернення: 25.09.2026).

5. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI (зі змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17 (дата звернення: 25.09.2026).

6. Про автомобільний транспорт : Закон України від 05.04.2001 № 2344-III (зі змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14 (дата звернення: 25.09.2026).

7. Про мультимодальні перевезення : Закон України від 17.11.2021 № 1887-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1887-20 (дата звернення: 25.09.2026).

8. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів (CMR) від 19.05.1956 ; Додатковий протокол до Конвенції CMR стосовно електронної накладної (e-CMR) від 20.02.2008. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_234 (дата звернення: 25.09.2026).

9. Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП) від 14.11.1975. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_012 (дата звернення: 25.09.2026).

10. Угода про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів (ADR) від 30.09.1957 (у чинній редакції додатків A і B). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_217 (дата звернення: 25.09.2026).

11. Європейська угода щодо роботи екіпажів транспортних засобів, які виконують міжнародні автомобільні перевезення (ЄУТР) від 01.07.1970. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_016 (дата звернення: 25.09.2026).

12. Угода між Україною та Європейським Союзом про вантажні перевезення автомобільним транспортом від 29.06.2022 (з продовженнями). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-22 (дата звернення: 25.09.2026).

13. Про приєднання України до Конвенції про процедуру спільного транзиту : Закон України від 30.08.2022 № 2555-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2555-20 (дата звернення: 25.09.2026).

14. Про затвердження Порядку функціонування системи електронного документообігу «електронна товарно-транспортна накладна» : наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 27.12.2024 № 1491. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0259-25 (дата звернення: 25.09.2026).

15. Транспортно-експедиторська діяльність : підручник / Є. В. Нагорний, Д. В. Ломотько, Н. Ю. Шраменко, В. С. Наумов, О. В. Павленко. Харків : ХНАДУ, 2012. 352 с. ISBN 978-966-303-493-5.

16. Транспортно-експедиторська діяльність : навч. посіб. / С. Л. Литвиненко, Т. Ю. Габріелова, П. О. Яновський, Г. І. Нестеренко ; за ред. С. Л. Литвиненка. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ : Кондор, 2017. 228 с.

17. Транспортно-експедиторська діяльність : навч. посіб. / В. М. Запара та ін. Харків : УкрДУЗТ, 2017. 214 с.

18. Incoterms® 2020 : ICC Rules for the Use of Domestic and International Trade Terms. Paris : International Chamber of Commerce, 2019. ICC Publication No. 723E.

19. Rushton A., Croucher P., Baker P. The Handbook of Logistics and Distribution Management. 7th ed. London : Kogan Page, 2022. ISBN 978-1-3986-0204-5.

20. Ткаченко І. О., Сабадаш В. В. Транспортно-експедиторська робота : конспект лекцій. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2024. 52 с.

21. Наумов В. С., Літвінова Я. В. Конспект лекцій з дисципліни «Транспортно-експедиційна

робота» для здобувачів другого (магістерського) рівня. Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2024. 80 с.

22. Міжнародні перевезення: теорія та практика : навч. посіб. : у 2 кн. Кн. 1 / А. С. Галкін, В. П. Левада, Ю. А. Давідіч, Н. В. Давідіч, К. Є. Вакуленко. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 182 с.

23. Правила перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні : наказ Міністерства транспорту України від 14.10.1997 № 363 (зі змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0128-98 (дата звернення: 25.09.2026).

24. Про транзит вантажів : Закон України від 20.10.1999 № 1172-XIV (зі змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1172-14 (дата звернення: 25.09.2026).

25. Regulation (EU) 2020/1056 of the European Parliament and of the Council of 15 July 2020 on electronic freight transport information (eFTI). URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32020R1056 (дата звернення: 25.09.2026).

26. TIR Handbook : Customs Convention on the International Transport of Goods under Cover of TIR Carnets (TIR Convention, 1975). Twelfth revised edition. Geneva : United Nations Economic Commission for Europe, 2024. URL: https://unece.org/transport/tir/tir-handbooks (дата звернення: 25.09.2026).

27. FIATA Model Rules for Freight Forwarding Services ; FIATA Reference Handbook. Geneva : International Federation of Freight Forwarders Associations. URL: https://fiata.org (дата звернення: 25.09.2026).

28. ISO 9001:2015 Quality management systems – Requirements ; ISO 28000:2022 Security and resilience – Security management systems – Requirements ; ISO 39001:2012 Road traffic safety (RTS) management systems – Requirements with guidance for use. Geneva : ISO.

II. Наукові праці

Праці автора силабуса:

29. Kotenko V., Onyshchuk V., Stelmashchuk V. Supervised machine learning models for forecasting fuel consumption by vehicles during the grain crops delivery. MATEC Web of Conferences. 2024. Vol. 390. 03010. DOI: 10.1051/matecconf/202439003010.

III. Інформаційні ресурси

30. Державна митна служба України: нормативна база, УКТ ЗЕД, NCTS, авторизований економічний оператор. URL: https://customs.gov.ua

31. Асоціація міжнародних автомобільних перевізників України (АсМАП): система МДП, дозволи, ЄКМТ. URL: https://asmap.org.ua

32. Державна служба України з безпеки на транспорті (Укртрансбезпека): ліцензування, дозволи на міжнародні перевезення. URL: https://dsbt.gov.ua

33. Сервіс електронної черги перетину кордону «єЧерга». URL: https://echerha.gov.ua

34. Проєкт «е-ТТН»: офіційний сайт. URL: https://e-ttn.gov.ua

35. Волинська торгово-промислова палата: сертифікація походження товарів, засвідчення форс-мажорних обставин. URL: https://vcci.com.ua

36. FIATA – International Federation of Freight Forwarders Associations. URL: https://fiata.org ; IRU – International Road Transport Union: TIR, ЄКМТ, професійна підготовка. URL: https://www.iru.org

37. UNECE Transport Division: тексти Конвенцій CMR, МДП, ADR, ЄУТР, eTIR. URL: https://unece.org/transport

38. International Transport Forum (ITF/OECD): дозволи ЄКМТ, Quality Charter. URL: https://www.itf-oecd.org

39. Портал європейської інтеграції: Угода Україна – ЄС про вантажні автомобільні перевезення. URL: https://eu-ua.kmu.gov.ua

40. Біржі вантажів і транспорту: Lardi-Trans. URL: https://lardi-trans.com ; TimoCom. URL:

https://www.timocom.com

41. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: https://reyestr.court.gov.ua

42. Репозитарій ЛНТУ та курс дисципліни в Moodle ЛНТУ. URL: https://repository.lntu.edu.ua ; https://mdl.lntu.edu.ua